

Orthodox Co-secretary:

Prof. Dr. Nikolaos **Loudovikos**
Hortiatis 57010
Thessaloniki
Greece / Griechenland
Phone: +30-2310-348004
Telefax: +30-2310-300360
E-mail: nloudovikos@aeath.gr

Catholic Co-secretary:

Dr. Johannes **Oeldemann**
Johann-Adam-Möhler-Institut f. Ökumenik
Leostr. 19 a, 33098 Paderborn
Germany / Deutschland
Phone: +49-5251-8729804
Telefax: +49-5251-280210
E-Mail: J.Oeldemann@moehlerinstitut.de

Тезе, 2016 р.

Тринадцяте щорічне засідання Спільної православно-католицької робочої групи святого Іринія проходило з 2 по 6 листопада 2016-го року у Тезе (Франція), на запрошення спільноти Тезе. Засідання очолював православний співголова Робочої групи, архієпископ Тельміський Йов (Геча).

В рамках відкриття сесії у середу ввечері, 2 листопада, група зустрілася з пріором Тезе братом Алоїсом. Протягом тижня учасники Робочої групи були запрошені до спільної трапези з братами спільноти. Впродовж зустрічі члени групи брали участь у щоденних богослужіннях спільноти. В неділю вони відвідали православну божественну літургію у старій каплиці Тезе, і католицьку месу у храмі Примирення.

Робота цього річного засідання була зосереджена навколо герменевтичного, історичного і систематичного вимірів першості і соборності, оскільки група святого Іринія має на меті видання спільного документа, підготовку якого сподівається невдовзі завершити. Доповіді були присвячені герменевтиці догматів, періоду конфесіоналізації (XVI-XVII ст.) і авторитету у Церкві з систематичної перспективи. Результати цього річного засідання були підсумовані учасниками у таких тезах:

Тези про герменевтику догматів:

1. Церква визначала важливі аспекти своєї віри у словах, що слугували демаркаційними лініями (*бροι*) для роз'яснення суперечливих питань. Хоча догмати є вираженням Божого Одкровення людськими словами, їхнє мовне формулювання ніколи не може вичерпно описати божественні таємниці. Через це у герменевтичному поясненні догматів мають серйозно враховуватися такі аспекти як історія, мова, культура та різноманіття людського досвіду.
2. Завданням герменевтики догматів є оцінка різних опрацювань (*ἀνάπτυξις*) апостольського спадку в історії, з урахуванням відповідного контексту, і з'ясування, наскільки такі опрацювання є правомірним вираженням віри, засвідченої у джерелах.
3. Герменевтичний аналіз береженої Церквою спадщини віри та її догматичних виражень може породити нові уявлення. Ці уявлення важливі для життя Церкви, оскільки вони стосуються спасіння людини.
4. Герменевтична робота з догматами охоплює не лише теоретичний рівень, але може також допомогти оцінити церковне життя і практику.

Тези про добу конфесіоналізації (XVI-XVII ст.):

5. В часи Реформації, лютерани намагалися здобути підтримку православних, як і англікани дещо пізніше. Хоча православні відкинули ці пропозиції, вони запозичили у протестантів

ідею написання «сповідань віри», які базувалися не лише на традиційних православних джерелах, а й на католицьких і протестантських. У ХХ столітті Георгій Флоровський різко критикував це як відхилення (*псевдоморфозу*) – думка, що й сьогодні залишається спірною для істориків і богословів.

6. Слідом за Реформацією православні і католики дедалі більше приймали конфесійні моделі саморозуміння. Незважаючи на таке проблематичне зведення церковної ідентичності до конфесійних формул, у цей період спостерігалися й творчі процеси у житті обох Церков.

7. Цей період також був позначений здобутками у духовному житті та взаємовпливами між Сходом і Заходом. Ігнатій Лойола, наприклад, часто звертався до східних патристичних джерел. На Сході Никодим Святогорець редагував таку класичну працю, як *Духовна боротьба* театинця Лоренцо Скуполі. А *Добротолюбіє*, укладене Никодимом Святогорцем і Макарієм Коринфським, вперше опубліковане у Венеції і невдовзі перекладене слов'янською мовою, й досі має величезний вплив як на Схід, так і на Захід.

8. Хоча тогочасне богослов'я було здебільшого полемічним, такі богослови як православний Максим Маргуніос і католик Лев Аллацій відкрито висловлювалися про сутнісну однаковість обох Церков. Полемічний контекст, у якому опинилися наші Церкви, сприяв розвитку систем вищої освіти, таких як академія Петра Могили у Києві або єзуїтські академії в усій Європі.

9. Православні полемісти зазвичай використовували аргументи католиків проти протестантів, як у випадку полеміки щодо Євхаристії, і аргументи протестантів проти католиків, як наприклад, їхні доводи проти папської першості. Подібно, католики застосовували аргументи православних проти протестантів; так, судження Миколи Кавасили про реальну присутність Христа у Євхаристії були використані Тридентським собором.

Тези про авторитет у Церкві:

10. Поняття авторитету і влади, притаманні будь-якому людському суспільству, набули особливого значення у Церкві. Влада (*δύναμις*) постає у першу чергу як Божя властивість. Тексти Святого Письма представляють владу Бога над усіма «богами» й усім творінням. У цьому сенсі Його верховна влада може асоціюватися з Божою славою. Ця влада завжди пов'язана з Його любов'ю до Ізраїлю і всього людства, Його даром спасіння, Його прощенням й особливо Його милосердям. У Новому Завіті говориться, що Божя влада діє у Христі. Воскреслий Христос, який отримав від Бога повноту влади (*ἐξουσία*), наділив нею апостолів через Свого Святого Духа і в Ньому. Наслідуючи заповідь Ісуса, влада у Церкві повинна розумітися не як панування, а як служіння Божому народові, засноване на силі Хреста.

11. Христос як голова Церкви є джерелом будь-якого авторитету у Церкві. Авторитет синоду і його предстоятеля вкорінений у таємниці Церкви як Тіла Христового у Святому Дусі.

12. Соборність як невід'ємний вимір Церкви відображає її таємницю і як така пов'язана з авторитетом усього народу Божого, який завдяки своєму «відчуттю вірних» (*sensus fidelium*), породженому і підтримуваному Духом Святим, здатен розпізнати, що є істинно від Бога.

Наприкінці засідання члени групи святого Іринія висловили сердечну вдячність спільноті Тезе за гостинність і духовну атмосферу, яка підтримувала учасників групи в їхній роботі.

Спільна православно-католицька робоча група святого Іринія складається з 26 богословів: 13 православних і 13 католицьких з багатьох країн Європи і США. Вона була заснована 2004-го року у Падерборні (Німеччина) і з того часу проводила засідання в Афінах (Греція), Шевтоні (Бельгія), Белграді (Сербія), Відні (Австрія), Києві (Україна), Магдебурзі (Німеччина), Санкт-Петербурзі (Росія), Бозе (Італія), Салоніках (Греція), Рабаті (Мальта) і на острові Халкі поблизу Стамбула (Туреччина). Під час зустрічі у Тезе було вирішено провести наступне засідання групи святого Іринія у жовтні 2017 року у монастирі Карайман у Румунії.

